

De innerlijke reis

– Erica Letzerich

Wanneer wij waarnemen, is er altijd de waarnemer. De waarnemer met zijn vooroordelen, conditioneringen, angst, schuld enzovoort, is ook de censor. Hoewel zijn ogen kijken, kijkt hij in werkelijkheid helemaal niet, maar komt tot conclusies die gebaseerd zijn op zijn ervaringen en kennis uit het verleden.



Erica Letzerich is lid van de Theosophical Society in Brazilië en woont op het ogenblik in Griekenland.

Kennis verhindert dat we zien, zegt Krishnamurti. De waarnemer is de persoonlijkheid, het samengesteld geheel van onze emoties en gedachten en daardoor kunnen we niet echt zien. Krishnamurti merkt op, dat de waarnemer en het waargenomene niet twee, maar één zijn. De Mahatma K.H. beschrijft deze geestestoestand ook: *De werkelijke kennis waarvan hier sprake is, is geen mentale maar een geestelijke toestand, die volkomen eenwording van de kenner met het gekende impliceert.* (De Mahatma Brieven nr. 69)

Men kan geen spiritualiteit verwerven of bewustzijn kennen als het denken van een mens niet in staat is de diepten van het zelf te onderzoeken. Het proces van zelfkennis, dat gebaseerd is op een diepgaand onderzoek en een innerlijke verandering als gevolg daarvan, is een fundamentele stap op het pad van de theosofie en het occultisme. Ook Jezus herinnert ons hieraan: *Waarlijk, ik zeg jullie, als je niet verandert en wordt als kinderen, kom je het koninkrijk der hemelen nooit binnen. Wie nederig wordt als dit kind, is de grootste in het koninkrijk der hemelen.*

Wie één zo'n kind verwelkomt in mijn naam, verwelkomt mij. (Mat. 18: 3-5)

Een denkvermogen dat niet verlicht wordt door buddhi zal geen wijsheid, maar slechts verstand uitdrukken. Het zal de leerling confronteren met de grote draak, arrogantie. Als je weigert dit onder ogen te zien, dan zal de draak je in de toekomst in de val laten lopen. Als je denkt, dat je al gewonnen hebt, dan heeft hij je al verslonden. Nederigheid is een innerlijke toestand die open staat voor de mogelijkheid dat je fouten kan maken en staat altijd open voor het nieuwe. De wijze weet hoe onwetend hij is. Een denken dat vol verwachting onderzoekt is niet nederig of eenvoudig. Het is onderhevig aan eerdere conditionering en niet in staat om de waarheid te begrijpen, niet in staat om echt te onderzoeken.

Het zoekproces naar de waarheid vereist een denken dat vrij van conditionering is. Hoe zou het eeuwige zich anders door het niet-eeuwige kunnen uitdrukken, of het ware zich kunnen uitdrukken door het niet-ware? Hoe kan het niet-ware zelfs maar vermoeden dat het ware bestaat? Wat veroorzaakt gebondenheid aan de persoonlijkheid, het fysieke leven, de dierbaren en aan leringen of geloof? Het zijn allemaal projecties van een denkvermogen dat probeert het ego te plezieren en het angstige denken, dat in illusie en uitvluchten ondergedompeld is, gerust te stellen. Zo'n denkvermogen kan de waarheid niet onderzoeken.

Wetenschappelijke theorieën zijn slechts beelden van de werkelijkheid, een manier om de natuur te zien en te interpreteren. Theorieën zijn niet de werkelijkheid zelf. Zelfs resultaten van experimenten zijn antwoorden op vragen die door wetenschappers

geformuleerd zijn en de aard van zo'n antwoord is gebaseerd op de aard van de vraag. Een gefragmenteerde vraag geeft een gefragmenteerd antwoord.

Wat is de grootste illusie, gezien in het licht van de theosofie? Het is afgescheidenheid of verdeeldheid. De grootste uitdaging voor de leerling is niet alleen om Eenheid in theoretische zin te verwerkelijken, maar om dit ook in de praktijk te doen. Het is niet alleen een uitdaging, maar veeleer een stap die men uiteindelijk zal zetten en die innerlijke verandering, regeneratie vereist.

Onze reflexen, reacties en ons denken zijn verbonden met de ervaringen die we eerder hebben opgedaan. Als onderzoek het denkvermogen niet boven zijn conditionering uittilt, dan fungeren iemands verwachtingen als een filter en levert onderzoek niets op. Het onderzoekproces vereist een denken dat volledig vrij is van verwachtingen, van zoeken naar voldoening en antwoorden die het ego bevredigen. Alleen wanneer het denken vrij is van het verlangen om iets te bereiken en resultaat te krijgen en dientengevolge zonder angst is, kan het een bewustzijnstoestand bereiken.

Het pad naar de waarheid is bedekt met stenen, het is een weg die weinigen kunnen betreden, omdat er geen schijnheiligheid moet zijn en geen gehechtheid aan erediensden, geloofsbelijdenissen, geloven of systemen. Het proces moet van binnenuit beginnen.

Aan het begin van *De Stem van de Stilte*, zegt mevrouw Blavatsky: *Onverschillig geworden voor alles wat waarneembaar is, moet de leerling de rajah van de zinnen leren onderkennen, de voortbrenger van gedachten die begoocheling wekt (fragment 1:3).*

Dit heeft betrekking op de illusie van het individuele bestaan, de illusie van een ik. Dit stadium kan men niet bereiken door het beoefenen van de een of andere techniek. Als dat wel zou zijn, zou, zoals een Mahatma opmerkte, heel India nu verlicht zijn.

Voor veel mensen begint de innerlijke reis met een crisis en met conflicten in het ego. In andere gevallen hoort de ziel de tonen van de zachte en nauwelijks waarneembare eeuwige klank. De innerlijke reis begint naar aanleiding van een bepaalde inspirerende oorzaak, één van talloze oorzaken. De neofiet wordt dan geconfronteerd met innerlijke demonen. En terwijl hij de weg kwijt is in het labrynt van zijn ziel, zwerft hij daar in volstrekte eenzaamheid rond, op zoek naar het licht. Dit is de donkere nacht van de ziel, die een leven lang of vele

levens lang kan duren. Voor sommigen kan dit in een tragedie eindigen, in het verliezen van evenwicht en balans. Voor weer anderen resulteert dit in verlichting. Iedereen zal uiteindelijk op het juiste moment van zijn of haar ontwikkelingsweg met deze test worden geconfronteerd.

Hoe worden we ongevoelig voor de dingen die we waarnemen en hoe kunnen wij de voortbrenger van gedachten lokaliseren, wanneer wij ons daarmee identificeren? Het is noodzakelijk het ego te overstijgen. Het is noodzakelijk om iedere innerlijke barrière, iedere conditionering en iedere overtuiging te vernietigen. De zandkastelen die door gedachten en emoties zijn opgebouwd moeten instorten.

Uit: *Theosophist*, oktober 2004

Vertaling: EKB

Niets op aarde is blijvend hetzelfde,
want niets is zonder verandering - of
blijft gelijk - gedurende het kleinste deel
van een seconde, en het gevoel
dat we hebben van de werkelijkheid als we
het hebben over het heden,
komt slechts voort uit die korte flits
of opvolging van flitsen van dingen
die onze zintuigen ons geven...

H.P. Blavatsky, *De Geheime Leer*